

Keinovalon luontohaitat syntyvät, kun eliöt altistuvat valolle väärään aikaan tai väärässä paikassa.

Mitä valosaaste on?

Ilman epäpuhtaudet lisäävät valon siroamista ilmakehässä. Kuvassa näkyy miten keinovalo siroaa voimakkaasti Berliinin yllä leijuvassa ilmakerroksessa, jossa on paljon epäpuhtauksia.

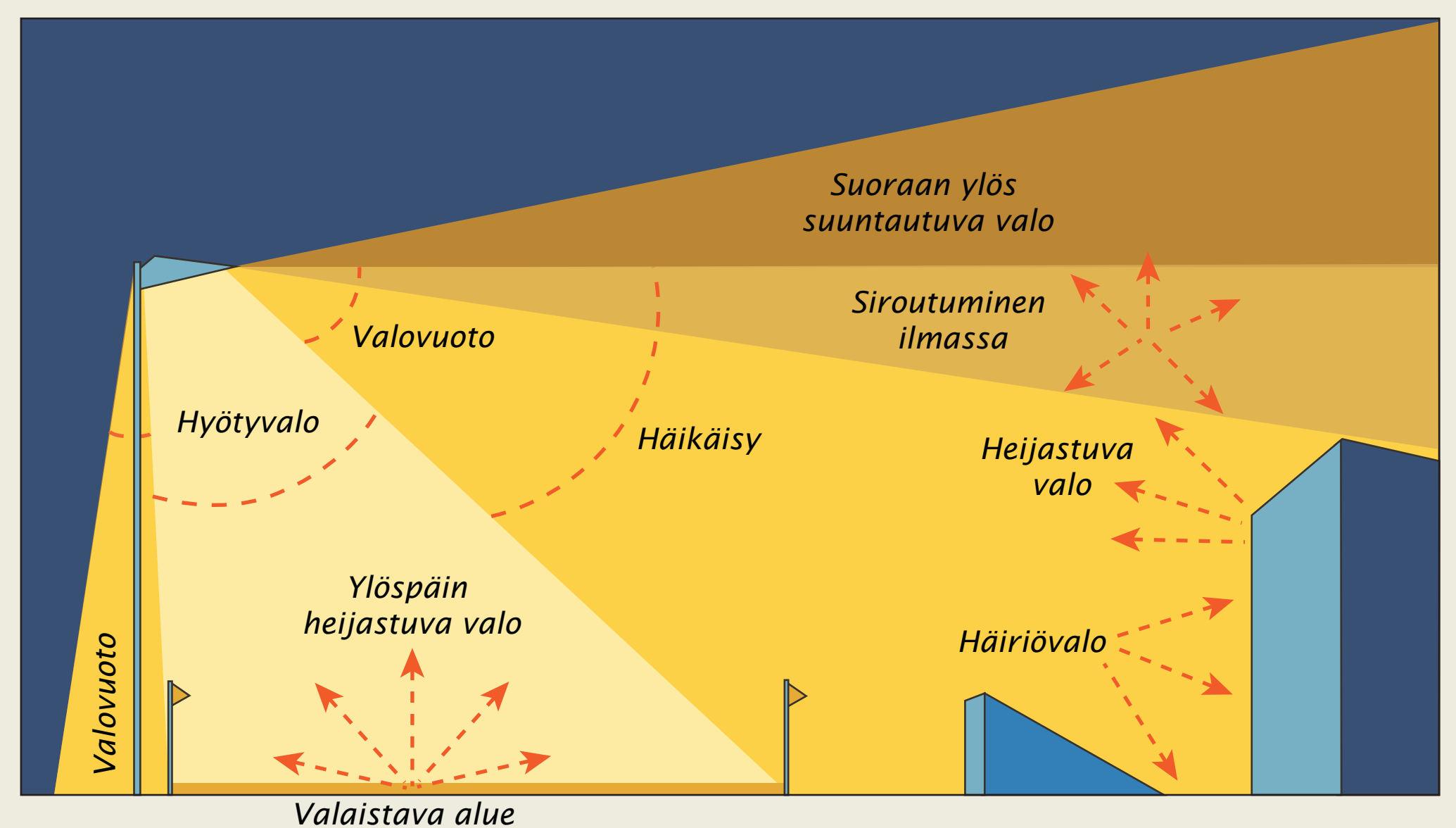
Valosaaste on keinovaloa, joka palaa väärään aikaan, suuntautuu muualle kuin aiottuun kohteeseen, aiheuttaa terveys- tai ympäristöhaittoja, tai joka koetaan ärsyttäväksi tai rumaksi. Valosaastetta kutsutaan myös haittavaloksi.

Valosaaste vaikuttaa yksilöiden käyttäytymiseen, ravinnon saantiin, lepoon ja elintoimintoihin. Välillisiä haittoja syntyy esimerkiksi valaistusenergian tuottamisen aiheuttamista päästöistä ja luonnonvarojen kulutuksesta.

Ihmisille keinovalosta on useimmiten enemmän hyötyä kuin haittaa. Huonolaatuinen, liiallinen tai kokonaan turha valaistus on silti yleistä. Häikäisy on yleistä liikenteessä ja rakennettuja alueita ylivalaistaan liian voimakkailla tai väärään aikaan palavilla lampuilla.

Valosaastetta on monista valonlähteistä syntyvä ja laajalle näkyvä yötaivaan vaalentuminen, mutta myös monet yksittäiset haittaa tai häiriötä aiheuttavat keinovalot. Herkimpien ihmisten unensaannin estää jo makuuhuoneessa oleva sähkölaitteen merkkivalo.

Valosaastetta voi olla sellainenkin valo, jota ihminen ei näe lainkaan. Useimmiten valosaasteeksi käsitetään vain ulkotilojen yöaikainen keinovalo, mutta rajatapauksia riittää. Esimerkiksi valkoisesta seinästä, lasipinnasta tai lumihangesta heijastuva luonnonvalo voi häiritä ihmisiä pahasti.

Luontaisesti yön valoisuutta säätelevät kuun ja tähtien valo, pilvisuus ja lumipeite. Varjostava kasvillisuus ja pinnanmuodot vaikuttavat valon määrään paikallisesti. Keinovalojen määrä ja voimakkuus sekä valaistuksen laatu ja ajoitus vaihtelevat paljon. Valaisinten ja varjostimien rakenne ja suuntaus, ympäröivät rakennukset, ilman epäpuhtaudet ja säätila vaikuttavat valon leviämiseen. Silloinkin kun valo suunnataan tarkasti, syntyy valosaastetta heijastumista ja valon siroutumisesta ilmassa.

Valosaaste on keinovaloa joka:

- on tarpeetonta
- on liian voimakasta
- on aallonpituudeltaan sopimatonta käyttökohteeseensa
- suuntautuu väärään kohteeseen
- on päällä väärään aikaan
- synnyttää häikäisyä tai katvealueita
- aiheuttaa haittoja luonnonvaraisille eliöille, kotieläimille tai viljelykasveille
- aiheuttaa terveyshaittoja ihmisille
- koetaan rumaksi, ärsyttäväksi tai haitalliseksi